

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MUHASEBE MESLEĞİNE YÖNELİK ÖZYETERLİLİKLERİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*

Abdurrahman COŞKUNER**

Mehmet KAYGUSUZOĞLU***

Öz

Bu çalışmanın amacı Yükseköğretim Kurumu öğrencileri ve Smmm büro çalışanlarının muhasebe mesleğine yönelik Özyeterliliklerinin incelenmesi, cinsiyet, yaş, vb. faktörlerin özyeterlilik üzerindeki etkisinin tespit edilmesi ve özyeterlilik düzeyini artırılması ile ilgili önerilerde bulunmaktır.

Çalışma Adiyaman Üniversitesinde lisans ve Önlisans düzeyinde muhasebe dersi alan öğrenciler ile Adiyaman’da faaliyet gösteren SMMM bürolarında çalışan ancak henüz mesleki yeterlilik belgesi almamış çalışanları kapsamaktadır. Çalışmada veri toplamak üzere ‘anket’ yöntemi tercih edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 22 programı ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucu ulaşılan veriler yorumlanarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Çalışmadan elde edilen bazı bulgular şöyledir. Cinsiyet, yaş değişkeni ve aile ve yakın çevrede muhasebe mesleğini icra edenlerin olması durumu ile özyeterlilik boyutu arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ancak,

* Bu makale “Yükseköğretim Kurumu Öğrencileri ve SMMM Büro Çalışanlarının Muhasebe Mesleğine Yönelik Özyeterliliklerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma” başlıklı tamamlanmış Yüksek lisans tezinden üretilmiş olup Adiyaman Üniversitesi 6. Bilim, Kültür ve Sanat Sempozyumu kapsamında Tebliğ olarak sunulduktan sonra yapılan eleştiriler doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir.

** Uzman, acoskuner02@gmail.com

*** Prof. Dr., Adiyaman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Adiyaman. mkaygusuzoglu@adiyaman.edu.tr

katılımcıların öğrenim gördüğü lisans veya Önlisans bölümleri ile buldukları sınıf ve Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler alıp almama durumu ile özyeterlilik boyutu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir

Anahtar Kelimeler: Özyeterlilik, muhasebe mesleği, yüksek öğretim kurumları.

AN INVESTIGATION ON THE INVESTIGATION OF THE STUDENTS 'STUDIES ON ACCOUNTING PROFESSION

Abstract

The aim of this study is to examine the self-efficacy of the students of Higher Education Institution and Smmm office staff for the accounting profession, to determine the effects of factors like gender, age, etc. on self-efficacy and to make suggestions about increasing self-sufficiency level. The study includes the students who take accounting courses at Adiyaman University and those working in SMMM offices operating in Adiyaman but who have not obtained a vocational qualification certificate yet. "Survey" method has been preferred to collect data. The data obtained have been analyzed with SPSS 22 program. Various suggestions have been made by interpreting the data reached as a result of the analysis that have been made.

Some of the findings obtained from the study are as follows. There is a significant difference between the gender, age variable and there being people practicing the accounting profession in the family and in the immediate circle and the self-efficacy dimension. However, no significant difference has been found between the status of participants' undergraduate or associate degree with their class and whether they've got lessons like accounting or not at secondary education and the self-efficacy dimension.

Keywords: Self-sufficiency, accounting profession, higher education institutions.

1. GİRİŞ

Bandura'nın 1977 yılında yayınlanan "Toward a Unifying Theory of Behavioral Change" kitabında "Self efficacy" olarak geçen öz yeterlilik kavramı Bandura'nın

sosyal öğrenme teorisi ile söz edilmeye başlanan önemli bir kavramdır. Özyeterliliğe ilişkin ilk araştırmalar tıp (sigara, alkol, uyuşturucu, ağrı kontrolü vb.), psikoloji (fobi, depresyon, kaygı vb.) ve spor alanlarında yapılmıştır. Daha sonraki zamanlarda ise eğitim alanında yapılan çeşitli araştırmalara konu olmuştur (Tortop ve Kestanlıoğlu, 2018:72-73).

Özyeterlilik, bireyin belirli bir performansı sergilemesi için gerekli olan tüm etkinlikleri organize ettikten sonra bu etkinliği başarılı bir şekilde yapma yeteneğine ilişkin olarak kendisini yargılamasıdır. Kısaca özyeterlilik, bireyin yapacağı davranış ile sahip olduğu kapasitesinin bu davranış ile örtüşüp örtüşmediğinin bireyin kendisi tarafından fark edilmesidir (Deniz, 2016:156).

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurumu öğrencileri ve Smmm büro çalışanlarının Muhasebe mesleğine yönelik özyeterliliklerinin incelenmesi üzerine bir araştırma yapılmıştır.

2. ÖZYETERLİLİK KAVRAMI

Özyeterlilik kavramını anlayabilmek için kelimenin kökeni olan öz kavramına bakmakta yarar vardır. Öz, bireyin kendisine ait algılarının toplamıdır. Bireyin öz kavramı:

- a) Çevreden gelen yorumlamalar, bireyin deneyimleri aracılığıyla biçimlenir,
- b) Önemli görülen diğer insanların teşvik ve değerlendirmelerinden oldukça fazla etkilenir (Uzel, 2009:6).

İlk kez Bandura tarafından kullanılan özyeterlilik kavramı bireyin belirli bir performansı göstermesi için gerekli etkinlikleri düzenleyip başarılı bir biçimde gerçekleştirmesi kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısıdır. Daha anlaşılır bir

şekilde tanımlayacak olursak özyeterlilik bireyin bir görevi yerine getirebilme gücüne ilişkin inancıdır (Uysal, 2013:144)

Özyeterliliği yüksek ve düşük olan bireylerin özellikleri şu şekilde karşılaştırılmıştır (Akar, 2008:187):

1. Özyeterliliği yüksek bireyler karmaşık olaylarla baş edebilirken düşük bireyler baş edememektedir.
2. Özyeterliliği yüksek bireyler karşılaştıkları problemlerin üstesinden gelirken, özyeterliliği düşük bireyler umutsuzluk ve mutsuzluğa kapılmaktadır.
3. Özyeterliliği yüksek bireylerin kendilerine güvenleri vardır, özyeterliliği düşük bireylerin ise kendilerine güvensizliği vardır.
4. Özyeterliliği yüksek bireyler okul ve iş hayatında daha başarılıdır.
5. Özyeterliliği yüksek olan bireyler çalışmalarında sabırlı iken, özyeterliliği düşük olan bireyler çalışmalarında sabırsızdırlar.

2.1. Özyeterliliğin Kaynakları

Herhangi bir durumdaki yeterlilik beklentisinin dört kaynağı bulunmaktadır. Bunlar geçmiş tecrübeler, rol modellerin yaşantıları, sözel teşvikler ve fizyolojik durumdur. Öğrencilerin daha yüksek özyeterlilik inancına ve daha yüksek akademik başarıya sahip oldukları bulgularına ulaşmışlardır (Kotaman, 2015:119).

Cinsiyet, öğrenme bozukluğu ve özyeterlilik kaynaklarının; özyeterlilik ve akademik başarı üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla Hampton ve Mason 287 lise öğrencisi üzerinde bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma sonucunda daha çok özyeterlilik kaynağından beslenen öğrencilerin daha yüksek özyeterlilik

inancına ve daha yüksek akademik başarıya sahip oldukları bulgularına ulaşmışlardır (Kotaman, 2015:119).

Özyeterlilik kavramının dört temel kaynağı şunlardır (Robbins ve Judge, 2015:218):

Geçmiş Tecrübeler (Performans Başarıları)

Özyeterlilik kavramının ilk kaynağı olan geçmiş tecrübelerin tanımını yapmadan önce tecrübe kavramının tanımını yapmakta fayda vardır. Tecrübe, bir kimsenin yaşayarak, deneyerek elde ettiği birikimlerin tümüdür. Geçmiş tecrübeler ile özyeterlilik inancı arasındaki ilişki şu şekildedir (Kotaman 2015:120):

Bir görev veya iş ile ilgili tekrar eden başarılar kişinin o görev veya işe karşı olan özyeterlilik inancını kuvvetlendirir. Bu durumun tam tersi olarak görev veya işe karşı tekrar eden başarısızlıklar da kişinin o görev veya işe karşı olan özyeterlilik inancını zayıflatır. Ama tekrar eden başarılar arasındaki bir başarısızlık kişinin o görev veya işe karşı olan özyeterlilik inancını etkilemeyebilir. Örneğin matematik dersinden sürekli yüksek notlar alan bir öğrenci, sadece bir kez düşük not aldığı için matematik dersiyle ilgili özyeterlilik inancını kaybetmez.

Rol Modellerin Yaşantıları (Dolaylı Yaşantılar)

Rol modeli, bireyin belirli bir toplumsal rol çerçevesindeki davranışını ona bakarak şekillendirdiği ve ona benzer tutumlar benimsediği kimi zaman gerçek bir kişilik, kimi zamansa bir film kahramanı gibi sanal bir kişiliktir (Özgökbel Bilis, 2014:205).

‘Kongar ise rol modelini; siyasal, sosyal, bilimsel veya iletişimsel alanda; insanları ‘etkileme gücü’ olan ve giyim kuşamdan, günlük yaşamlarına hatta kişiliklerine

kadar geniş kitlelerce taklit edilmeye çalışılan kişiler olarak ifade etmektedir (Kongar, 2011:81-82).

Pek çok beklenti diğer kişilerin deneyimlerinden kaynaklanır. Başka kişilerin başarılarını gözlemek, kişilerin başarılı olabileceği beklentisine girmesini sağlayabilir. Bu beklentiler de bireyin özyeterlilik inancını kuvvetlendirir.

Sözel Teşvikler (Sözel İkna)

Özyeterlilik kavramının üçüncü kaynağı ise sözel teşviklerdir. Sözel teşvike örnek olarak bir Matematik öğretmenin öğrencisine ‘sen problemi çözebilecek bilgiye sahipsin, yapabilirsin’ şeklinde ifadeler kullanması sözel bir teşviktir.

Sözel ikna, bireyin bir görevle ilgili performansına yönelik olarak diğer bireylerin görevi başarı ile tamamlayabileceğine yönelik verdikleri geri bildirimlerdir. Olumlu geribildirimler bireyin özyeterliliğini yükseltebilir ancak birey görevinde sürekli başarısız oluyorsa bu yükselme geçici olacaktır. Bu nedenle sözel iknanın özyeterlilik üzerinde etkisi sınırlıdır (Kotaman, 2015:122-123).

Fizyolojik Durum

Fizyoloji (işlevbilim) canlıların mekanik, fiziksel ve biyokimyasal fonksiyonlarını ve sistemlerinin işleyişini inceleyen bilim dalıdır (www.tr.wikipedia.org Erişim Tarihi: 26.12.2017).

Bandura bireylerin fizyolojik ve duygusal algılarını yorumlamalarına göre özyeterliliklerini değerlendirebileceklerini belirtmiştir. Örneğin; sınav öncesi terleyen ve kalbi hızlı atan bir öğrenci, bu fizyolojik tepkilerinin aşırı sınav stresine bağlı olduğunu, aşırı sınav stresine de sınav yapılan konuyla ilgili yetersizliğinin neden olduğunu düşünürse, konuya dair özyeterlilik inancı düşecektir. Fakat öğrenci aynı fizyolojik tepkileri hava sıcaklığına ve sınava

yetişmek için çabuk hareket etmiş olmasına bağlarsa, özyeterliliği etkilenmeyecektir. Fizyolojik ve duygusal tepkilerin yorumlanması güç olduğundan, özyeterliliği etkilemek için bu alana müdahale etmek özellikle eğitim ortamında çok zordur (Kotaman, 2015:123).

Ayrıca bireyin davranışa girişeceği sırada bedensel ve duygusal olarak iyi durumda olması girişimde bulunma olasılığını arttırır (Yılmaz ve Köseoğlu, 2004:261).

2.2. Özyeterlilik Algı Düzeyini Artıran Faktörler

Bireyler bir iş hakkında önceden gerek kendilerinin gerekse çevrelerinin etkisiyle edindikleri bilgilere göre o işe girerler. Bireylerin kendilerini nasıl algıladığıyla ilgili değerleri vardır. Bandura, bireylerin kendilerini algılayışlarının 4 kaynağı olduğunu savunmuştur. Bunlar; Bilişsel Süreç, Motivasyonel Süreç, Duygusal Süreç ve Seçim Süreci olmak üzere dörde ayrılmaktadır (Gülpınar,2018:18).

Bilişsel Süreç

Bilişsel süreç içerisinde özyeterlilik algısının etkileri çeşitli şekillerde ortaya çıkmaktadır. Çoğu insan kişisel amaçlar belirlemede ve davranışlarını bu amaçlar doğrultusunda şekillendirmektedir. Kişisel amaç belirleme ise bireyin özyeterlilik algısından etkilenmektedir. Özyeterliliği yüksek bireyler daha zor, karmaşık amaçlar belirlemede ve bu amaçlara yönelik olarak güçlü bir sorumluluk duygusu taşımaktadır.

Bu noktada bilişsel süreç bireyin özyeterlilik algısının etkilerini davranışlarına yansıtmasında bir köprü görevi görmektedir. Çünkü bilişsel sürecin bireyin olayları tahmin etmesini sağlamak ve bu olayları kontrol etme yollarını geliştirmek gibi temel işlevleri vardır.

Bandura'ya göre bireyin bilişsel süreç içerisinde bir şeyi öğrenmek için harcadığı çaba, bireyin deneyimleri sonucu elde etmiş olduğu özyeterlilik miktarına bağlıdır. Ayrıca özyeterliliğin bilişsel provalarla geliştirilebileceğini belirtmiştir (Küçük Kılıç , 2014:35).

Motivasyonel Süreç

Latince 'de hareket etmek anlamında olan 'to move' kelimesinden türetilen motivasyon kelimesi insanı harekete geçiren ve hareketlerinin yönlerini belirleyen, onların, düşünceleri, umutları, inançları, kısacası arzu; ihtiyaç ve korkulardır (Ada vd. 2014:152).

İnsanlar davranışlarını çoğu zaman bilişsel süreçlerle belirlerler. Amaçların ve buna bağlı olarak davranışların belirlenmesinde etkili olan unsurlardan birisi de motivasyondur. Motivasyon, bireyin öz yeterlik algısı ile ilgili olarak yine birey tarafından düzenlenir ve amaçlara ulaşılabilmesine dair inançlar oluşturulur (Nakip, 2015:32).

Duygusal Süreç

Bandura, zor bir durumda karşılaşılan stres ve kaygının düzeyinin ne olacağına bireyin özyeterlilik algılarının etki ettiğini belirtmiştir. Hedefine ulaşarak tatmin olan bireyin özyeterlilik algısı yükselecek, kendine daha yüksek ve zorlu hedefler belirleyebilecektir. Sonuç olarak özyeterlilik algısı yüksek olan bireyin zor görevlerde yer alma cesareti de o kadar fazladır (Küçük Kılıç, 2014:35).

Seçim Süreci

Bireyler bir iş yaparken o işin kapasitelerini aştığını düşündüklerinde o işten kaçmakta ancak o işi yapabileceklerine inandıkları zaman görev ve sorumluluk almaya her zaman hazırdırlar. Bireyler yaptıkları seçimler ile farklı yetenekler,

ilgi alanları, sosyal işler elde etmeyi amaçlarlar. Yapılan bu seçimler bireylerin kapasitesini geliştirmektedir. Özyeterlilik ile bireylerin düşündükleri iş seçenekleri arasında doğru yönlü bir ilişki vardır. Bireyin Özyeterliliği ne kadar güçlü ise düşündüğü iş seçenekleri de o kadar geniş olur, eğitim olarak kendini o işe daha iyi hazırlar ve başarısı da oldukça büyük olur (Parlar, 2009: 21).

3.YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Konusu, Sınırlılıkları ve Varsayımları

Adıyaman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda Muhasebe dersi alan öğrenciler ile Adıyaman'da faaliyet gösteren SMMM bürolarında çalışan ancak henüz mesleki yeterlilik belgesi almamış çalışanların Muhasebe mesleğine yönelik özyeterliliklerini ölçmek araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

Çalışma ulaşım, maliyet ve zaman kısıtları sebepleriyle Adıyaman ili ile sınırlı tutulmuştur.

Anketi doldurması istenen öğrenci ve belgesiz çalışanların, soruları objektif ve doğru bir şekilde doldurdukları varsayılmıştır. Katılımcıların sorulan sorulara verdikleri cevapların doğruluk derecesi elde edilen verilerin güvenilirliğini sınırlayan tek faktördür.

3.2.Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak kapalı uçlu önermelerden oluşan 5'li likert tipine uygun hazırlanmış anket yöntemi kullanılmıştır. Anketin birinci bölümü katılımcının cinsiyetini, yaşını, sınıf düzeyini, öğrenim türünü, bölümünü, Ortaöğretimde Muhasebe eğitimi alıp almadığını ve aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanların olup

olmadığını tespit etmeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümü ise 5'li likert tipine uygun hazırlanmış olan anket önermelerinden oluşmaktadır.

Adıyaman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin çalışma ile ilgili; İşletme, İktisat ve Kamu Yönetimi Lisans Bölümlerinde öğrenim gören 1.348 öğrencinin 256'sına; Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu'nun çalışma ilgili; Vergi Ve Muhasebe Uygulamaları, Pazarlama ve Reklamcılık ve İşletme Önlisans Programında öğrenim gören 972 öğrencinin 140'ına; Smmm bürolarında çalışan ancak mesleki belgeye sahip olamayan 245 büro çalışanının 46'sına olmak üzere toplam 402 kişiye anket uygulanmıştır. Toplanan veriler SPSS 22 programı ile analiz edilmiştir. Analiz kapsamında, frekans analizi, Independent T testi ve One-Way Anova testi uygulanmıştır.

3.3.Araştırmanın Hipotezleri

Kişileri belirli meslekleri yapmaya yönelten kişisel veya çevresel birçok faktör vardır. Bunlardan belki de en önemlisi kişinin belirli bir mesleği yapabileceğine ve başarılı olabileceğine yönelik inancıdır. Bu inanç düzeyi kişinin yetiştiği aile ortamına, çevresel koşullara, aldığı eğitime, rehber olarak örnek aldığı başka kişilere vb. birçok değişkene bağlı olarak şekillenebildiği düşüncesinden hareketle oluşturulan hipotezler şunlardır:

Bölüm Faktörünün Özyeterlilik Üzerine Etkisi

H_{00} : Bölüm faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.

H_{01} : Bölüm faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermemektedir.

Öğrenci veya Belgesiz Çalışan Faktörünün Özyeterlilik Üzerine Etkisi

H_{c0} : Öğrenci veya Belgesiz Çalışan faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.

H_{c1} : Öğrenci veya Belgesiz Çalışan faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermemektedir.

Cinsiyet Faktörünün Özyeterlilik Üzerine Etkisi:

H_{c0} : Cinsiyet faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.

H_{c1} : Cinsiyet faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermemektedir.

Yaş Faktörünün Özyeterlilik Üzerine Etkisi:

H_{y0} : Yaş faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.

H_{y1} : Yaş faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermemektedir.

Sınıf Faktörünün Özyeterlilik Üzerine Etkisi:

H_{s0} : Sınıf düzeyine göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.

H_{s1} : Sınıf düzeyine göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermemektedir.

Öğrenim Türü Faktörünün Özyeterlilik Üzerine Etkisi

H_{00} : Öğrenim türü faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.

H_{01} : Öğrenim türü faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermemektedir.

Ortaöğretimde Muhasebe Türü Dersler Alma Durumunun Özyeterlilik Üzerine Etkisi

H_{00} : Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler alma durumuna göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.

H_{01} : Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler alma durumuna göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermemektedir.

Yakın Çevrede Muhasebe Mesleği İle Uğraşan Olması Durumunun Özyeterlilik Üzerine Etkisi

H_{00} : Aile içerisinde veya yakın akrabalar çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanlar olması durumuna göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.

H_{01} : Aile içerisinde veya yakın akrabalar çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanlar olması durumuna göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermemektedir.

3.4.Güvenirlilik Analizi

Güvenirlilik, test puanlarının hatadan arınıklığı olarak tanımlanmaktadır. İç tutarlılık anlamında bilgiler sunan, güvenirlilik kanıtı olarak kullanılan katsayılar içinde eğitim ve psikoloji alanında en çok kullanılan güvenirlilik katsayısı Cronbach alfa kat sayısıdır (Kartal ve Dirlik, 2016:1869-1871).

Cronbach alfa katsayısının yorumlanması için farklı sınıflamalar literatürde yer almaktadır. Yaygın kabul edilen yaklaşıma ait sınıflama şu şekildedir:

Tablo 1: Cronbach's Alpha değerleri sınıflaması

Güvenirlilik katsayısı (Cronbach alfa)	Yorum
$0.81 < \alpha < 1.00$	Yüksek Güvenirliliktir
$0.61 < \alpha < 0.80$	Orta Güvenirliliktir
$0.41 < \alpha < 0.60$	Düşük Güvenirliliktir
$0.00 < \alpha < 0.40$	Güvenilir Değildir

Tablo 2: Anket önermeleri güvenirlilik katsayıları

ANKET BOYUTU	MADDE SAYISI	CRONBACH'S ALPHA GÜVENİRLİLİK KATSAYISI
ÖZYETERLİLİK	12	0.76

Çalışmamın anketi 0.76 Cronbach alfa güvenirlilik katsayısı ile orta güvenirliliktir.

3.5. Demografik Özellikler

Çalışmanın bu bölümü; anket uygulamasına katılan öğrencilerin ve belgesiz çalışanların demografik özelliklerini içermektedir. Yapılan analizler sonucunda ortaya çıkan veriler sayı (n) ve yüzde (%) ile ifade edilerek yorumlanmıştır.

Tablo 3: Demografik özellikler

		n	%
ÖĞRENİM KURUM	FAKÜLTE	226	56
	MYO	130	32
	BELGESİZ ÇALIŞMA	46	12
BÖLÜM	İŞLETME LİSANS	102	26
	İKTİSAT LİSANS	72	18
	KAMU YÖNETİMİ LİSANS	82	21
	VERGİ VE MUHASEBE UYG.	81	20

	ÖNLİSANS		
	PAZARLAMA VE REKLAMCILIK ÖNLİSANS	6	2
	İŞLETME ÖNLİSANS	53	13
SINIF	1	115	29
	2	96	24
	3	57	14
	4	88	22
	BELGESİZ ÇALIŞMA	46	11
CİNSİYET DURUMU	ERKEK	173	43
	KADIN	229	57
YAŞ DURUMU	18-20	106	26
	21-23	212	53
	24-26	45	11
	27-29	19	5
	30-32	12	3
	33+	8	2
ÖĞRENİM DURUMU	NORMAL	234	58
	İKİNCİ ÖĞRETİM	168	42
ORTA ÖĞRETİMDE MUHASEBE	ALANLAR	86	21
	ALMAYANLAR	316	79
YAKIN ÇEVREDE MUHASEBE MESLEĞİ YAPAN	VAR OLANLAR	150	37
	OLMAYANLAR	252	63

Tablo 3'te ankete cevap verenlerin demografik özelliklerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların %56'sı (n=226) Fakülte öğrencisi, %32'si (n=130) Meslek Yüksekokulu öğrencisi ve %12'si (n=46) belgesiz çalışanlardır. Araştırmaya katılanların %43'ü (n=173) Erkek, %57'si (n=229) Kadındır. Araştırmaya katılanların %26'sı (n=106) 18-20 yaş aralığında, %53'ü (n=212) 21-23 yaş aralığında, %11'i (n=45) 24-26 yaş aralığında, %5'i (n=19) 27-29 yaş aralığında, %3'ü (n=12) 30-32 yaş aralığında ve %2'si (n=8) 33 yaş ve üstü aralığı yaş grubundadır. Araştırmaya katılanların %26'sı (n=102) İşletme Lisans Bölümü, %18'i (n=72) İktisat Lisans Bölümü %21'i (n=82) Kamu Yönetimi Lisans Bölümü, %20'si (n=81) Vergi ve Muhasebe Uygulamaları Önlisans Programı, %2'si (n=6)

Pazarlama ve Reklamcılık Önlisans Programı, %13'ü (n=53) İşletme Önlisans Programı öğrencileri veya bu bölümlerden mezun belgesiz çalışanlardır. Araştırmaya katılanların %29'u (n=115) 1. Sınıf, %24'ü (n=96) 2. Sınıf, %14'ü (n=57) 3. Sınıf, %22'si (n=88) 4. Sınıf öğrencisi, %11'i (n=46) Belgesiz çalışandır. Ankete cevap verenlerin %58'i (n=234) Normal Öğretim, %42'si (n=168) İkinci Öğretim öğrencisi veya belgesiz çalışandır. Ortaöğretimde Muhasebe ve Muhasebe türü dersler almanın bu mesleğin tercih edilmesine ve yapılabilir olduğuna ilişkin olumlu bir algı yaratacağı düşüncesi ile ankete katılanlara Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler alıp almadıklarının tespitine yönelik soru yönelttik. Soruya verilen cevapların dağılımı şöyledir. Ankete cevap verenlerin %21'i (n=86) Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almıştır. Ankete cevap verenlerin %79'u (n=316) Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamıştır. Aileden veya yakın çevreden Muhasebe mesleği ile uğraşanların varlığı ve onların çalışmasına tanık olunması bu mesleğin tercih edilmesine ve yapılabilir olduğuna ilişkin olumlu bir algı yaratacağı düşüncesi ile ankete katılanlara yakın çevrelerinde Muhasebe mesleği ile uğraşan olup olmamasını tespite yönelik soru yönelttik. Soruya verilen cevapların dağılımını şöyledir. Ankete cevap verenlerin %63'ü (n= 252) aile veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunmaz iken ankete cevap verenlerin %37'sinin (n=150) aile veya yakın akrabaları çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan vardır.

3.6.Özyeterlilik Kavramı ile İlgili Anket Önermelerinin Frekans Analizi

Katılımcıların özyeterlilik düzeyini belirlemeye yönelik olarak 5'li likert yöntemine göre hazırlanan önermelere alınan cevapların madde ve faktör ortalamaları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4: Özyeterlilik kavramı ile ilgili anket önermelerinin madde ve faktör ortalamaları

	ANKET SORULARI	A.O	S.S	F.O
ÖZYETERLİLİK İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELER	Muhasebe konularında yeterli olmadığını düşünürüm	2.70	1.27	3.02
	Muhasebe derslerine olan ilgimden dolayı sınıfta muhasebe denilince akla ilk gelenlerdenim	2.51	1.24	
	Muhasebe ile ilgili çevremden gelen soruları kendimi yeterli hissetmediğim için cevapsız bırakırım	2.86	1.17	
	Muhasebe ile ilgili konularda hata yapmaktan korkarım	2.66	1.12	
	Muhasebe bilgilerimin mesleki yaşamımda etkili olarak kullanabileceğim düzeyde olduğunu düşünüyorum	2.96	1.89	
	Muhasebe bilgilerimi aynı bilgilere sahip kişiler ile karşılaştırırım	3.23	1.23	
	Muhasebe konusunda özel bir yeteneğim olduğunu düşünüyorum	2.64	1.52	
	Muhasebe konusunda sınıftaki çok kişiden iyiyim/iyiydim	3.23	1.50	
	Muhasebe konularında zor bir durumla karşılaşsam hemen yılmıya düşerim	3.78	2.28	
	Muhasebe konusunda başarılı olmanın benim için imkânsız olduğunu düşünüyorum	3.65	1.36	
	Muhasebe alanında akademik kariyer yapabilecek düzeyde olduğumu düşünüyorum	2.92	1.30	
	Muhasebe sınavlarından önce sinirli ve gergin olurum	3.07	1.37	
A.O:Aritmetik Ortalamama S.S: Standart Sapma F.O: Faktör Ortalaması				

Anketin Özyeterlilik ile ilgili önermeler içeren sorularına alınan cevapların faktör ortalaması 3.02 bulunmuştur. Bu boyut içerisinde ortalaması en yüksek önerme (Önerme Y1) ‘Muhasebe konularında zor bir durumla karşılaşsam hemen yılmıya düşerim’ (3.78) önermesidir. Bu önermeyi 3.65 ortalama ile ‘Muhasebe konusunda başarılı olmanın benim için imkânsız olduğunu düşünüyorum’ (Önerme Y2) önermesi ve 3.23 ortalamaya sahip olan ‘Muhasebe bilgilerimi aynı bilgilere sahip kişiler ile karşılaştırırım’ (Önerme Y3) önermeleri takip etmiştir.

Anketin Özyeterlilik ile ilgili önermeler içeren boyutunda ortalaması en düşük önerme ise 2.51 ortalama ile 'Muhasebe derslerine olan ilgimden dolayı sınıfta Muhasebe denilince akla ilk gelenlerdenim' (Önerme D1) önermesi olmuştur. 2.64 ortalama ile 'Muhasebe konusunda özel bir yeteneğim olduğunu düşünüyorum' (Önerme D2) önermesi en düşük ikinci önerme olmuştur. Ortalaması en düşük üçüncü önerme ise 2.66 ortalama ile 'Muhasebe ile ilgili konularda hata yapmaktan korkarım' (Önerme D3) önermesi olmuştur.

Anketin Özyeterlilik ile ilgili önermeler içeren boyutundaki aritmetik ortalaması en yüksek ve en düşük üç önermenin frekans analizleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 5: Ortalaması en yüksek üç önermenin genel dağılımı

	ÖNERME Y1		ÖNERME Y2		ÖNERME Y3	
	n	%	n	%	n	%
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	39	10	44	11	45	11
KATILMIYORUM	72	18	48	12	78	20
KARARSIZIM	90	22	54	13	68	17
KATILIYORUM	137	34	113	28	159	39
KESİNLİLKE KATILIYORUM	64	16	143	36	52	13
TOPLAM	402	100	402	100	402	100

Tablo 5'te ortalaması en yüksek üç anket önermesinin dağılımına yer verilmiştir. 'Muhasebe Konularında Zor Bir Durumla Karşılaşırsam Hemen Yılgınlığa Düşerim' önermesine ankete cevap verenlerin %50'sini temsil eden 201 katılımcı katılmıştır. Bu sonuç özyeterliliği düşük bireylerin özelliklerinden olan özyeterliliği düşük bireyler karşılaştıkları problemler karşısında umutsuzluğa ve mutsuzluğa kapılırlar ifadesini desteklemektedir. 'Muhasebe Konularında Zor Bir Durumla Karşılaşırsam Hemen Yılgınlığa Düşerim' önermesine katılan katılımcılar bu önermeye göre özyeterliliği düşük katılımcılardır.

‘Muhasebe konusunda başarılı olmanın benim için imkânsız olduğunu düşünüyorum’ önermesine ankete cevap verenlerin %64’ünü temsil eden 256 katılımcı katılmıştır. Bu sonuç özyeterliliği düşük bireylerin özelliklerinden olan özyeterliliği düşük bireylerin kendilerine güvensizliği vardır ifadesini desteklemektedir. ‘Muhasebe Konularında Zor Bir Durumla Karşılaşırsam Hemen Yılgınlığa Düşerim’ önermesine katılan katılımcılar bu önermeye göre özyeterliliği düşük katılımcılardır.

‘Muhasebe Bilgilerimi Aynı Bilgilere Sahip Kişiler İle Karşılaştırmam’ önermesine ankete cevap verenlerin %52’sini temsil eden 211 katılımcı katılmıştır. Özyeterliliği düşük olan bireylerin kendilerine güvenleri yoktur. Bilgi ve birikimine güvenmeyen birey bilgilerini aynı bilgilere sahip kişilerle karşılaştırmaktan kaçınacaktır. Bu sebeple bu önermeye katılan bireylerin özyeterlilikleri yüksektir.

Tablo 6: Ortalaması en yüksek üç önermeye katılanların çeşitli değişkenlere göre dağılımı

DEĞİŞKENLER		ÖNERME Y1		ÖNERME Y2		ÖNERME Y3	
		n	%	n	%	n	%
ÖĞRENİM GÖRÜLEN KURUM	FAKÜLTE	105	46	136	60	104	46
	MYO	63	48	86	66	80	61
	BELGESİZ ÇALIŞMA	33	72	34	74	27	59
CİNSİYET DURUMU	ERKEK	96	56	107	62	101	58
	KADIN	105	46	149	65	110	48
YAŞ DURUMU	18-20	45	42	61	57	60	57
	21-23	99	47	131	62	104	49
	24-26	24	53	33	73	23	51
	27-29	16	84	18	95	11	58
	30-32	11	92	8	67	7	58
	33+	6	75	5	62	6	75
ÖĞRENİM TÜRÜ DURUMU	NORMAL	117	50	148	64	110	47
	İKİNCİ ÖĞRETİM	84	50	108	64	101	58
ORTA	ALANLAR	51	59	56	65	37	43

ÖĞRETİMDE MUHASEBE	ALMAYANLAR	150	47	200	63	174	55
YAKIN ÇEVREDE MUHASEBE MESLEĞİ YAPAN	VAR OLANLAR	84	56	102	68	85	57
	OLMAYANLAR	117	46	154	61	126	50

Ortalaması en yüksek anket önermelerinin çeşitli değişkenlere göre dağılımları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Önerme Y1'in çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu şu tespitler yapılmıştır. Belgesiz çalışanların Muhasebe ile ilgili zor bir durumla karşılaştıklarında yılgınlığa düşme eğilimleri öğrencilere göre daha yüksektir. Öğrenciler arasında ise Muhasebe konularında zor bir durumla karşılaştığında yılgınlığa düşme eğilimi en fazla olan öğrenciler Meslek Yüksekokulu öğrencileridir. Büro çalışanları arasında düz lise veya meslek lisesi öğrenimi görmüş kişilerin de olabileceği dikkate alındığında buradan çıkan sonuç; bu önermeye göre öğrenim seviyesi azaldıkça özyeterlilik algısı da azalmaktadır. Bu önermeye göre Muhasebe konusunda zor bir durumla karşılaşan Erkek katılımcıların Kadın katılımcılara göre yılgınlığa düşme eğiliminin daha fazla olması Erkek katılımcıların özyeterlilik algısının Kadın katılımcılara göre daha düşük olduğunu göstermektedir. Muhasebe konusunda zor bir durum ile karşılaşan 30-32 yaş grubu bireylerin yılgınlığa düşme eğiliminin diğer yaş gruplarına göre daha fazladır. 30-32 yaş grubunu takip eden 27-29 yaş ve 33 ve üstü yaş gruplarının da bu önermeye katılım oranı oldukça yüksektir. Bu yaş grubundaki katılımcıların özyeterlilik algısı diğer yaş grubu katılımcılara göre daha düşüktür. Ayrıca bu veriler 26 yaşına kadar Muhasebe konusunda zor bir durumla karşılaşan katılımcıların yılgınlığa düşme eğiliminin yaş ile birlikte arttığını göstermektedir. Muhasebe konusunda zor bir durumla karşılaşan normal öğretim ve ikinci öğretim katılımcılarının yılgınlığa düşme oranları arasında fark bulunmamaktadır. Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış

olan katılımcıların Muhasebe konusunda zor bir durumla karşılaştıklarında yılgınlığa düşme eğilimi Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamış olan katılımcılara göre daha yüksektir. Hâlbuki sonucun ters çıkması beklenen bir durumdur. Önceki öğretim seviyesinde Muhasebe ile aşına olmuş olmak mesleğe duyulan ilgiyi ve muhasebe mesleğinin yapılabirliği konusunda kişilerde olumlu bir izlenim bırakacağı umut edilmektedir. Sonuç olarak Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamış olan katılımcıların özyeterlilik algısı Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış olan katılımcılara göre daha yüksektir. Aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunduğu katılımcıların Muhasebe ile ilgili konularda zor bir durumla karşılaştıklarında yılgınlığa düşme eğilimi aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunmadığı katılımcılara göre daha fazladır. Bu sonuç yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunduğu katılımcıların özyeterlilik algısının yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunmadığı katılımcılara göre daha düşük olduğunu göstermektedir.

‘Muhasebe Konularında Zor Bir Durumla Karşılaşısam Hemen Yılgınlığa Düşerim’ önermesine katılan katılımcıların çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu şu bilgiye ulaşılmıştır. Bu önermeye göre Smmm bürolarında belgesiz çalışan normal veya ikinci öğretimde okumuş veya okuyan, 30-32 yaş grubunda yer alan Erkeklerden Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış ve yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunduğu bireyler özyeterliliği en düşük bireylerdir.

Önerme Y2'nin çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu şu tespitler yapılmıştır. Muhasebe konusunda başarılı olmanın imkânsız olduğuna en fazla katılan grup belgesiz çalışanlar grubudur. Bu ve önceki önermeye belgesiz çalışanların katılımının yüksek olması mesleğin icrasında aktif rol alanların icra ettikleri görevin veya işin gerektirdiği bilgi ve beceri kapasitesinin sahip oldukları

kapasitenin üzerinde olduğunu düşündüklerini göstermektedir. Belgesiz çalışanlar grubunu sırasıyla Meslek Yüksekokulu öğrencileri, Fakülte öğrencileri takip etmiştir. Bu önermeye göre öğrenim düzeyi azaldıkça özyeterlilik inancı da azalmaktadır. Kadın katılımcıların Muhasebe konusunda başarılı olmanın imkânsız olduğu önermesine Erkek katılımcılara göre daha fazla katılmaları Kadın katılımcıların özyeterlilik algılarının Erkek katılımcılara göre daha düşük olduğunu göstermektedir. 27-29 yaş grubu katılımcıların Muhasebe konusunda başarılı olma konusunda inançları diğer yaş grubundaki katılımcılara göre daha düşüktür. Bu yaş gurubunu takip eden 24-26 yaş grubu, 33 ve üstü yaş grubundaki katılımcıların da bu önermeye katılımları yüksektir. Bu veriler bu yaş grubundaki katılımcıların özyeterlilik algılarının diğer yaş grubundaki katılımcılara göre daha düşük olduğunu göstermektedir. Normal öğretim katılımcıları ile ikinci öğretim katılımcıları arasında fazla bir fark olmasa da ikinci öğretim katılımcılar Muhasebe konusunda başarılı olmanın imkânsızlığına daha fazla katılmaktadırlar. Bu önermeye göre ikinci öğretim katılımcıların özyeterlilik algısı normal öğretim katılımcılara göre daha düşüktür. Ortaöğretimde Muhasebe dersi almış olan katılımcılar ile almamış olan katılımcılar arasında Muhasebe konusunda başarılı olmanın imkânsızlığına yönelik fazla bir görüş farkı olmasa da Ortaöğretimde Muhasebe dersi almış olan katılımcılar Muhasebe konusunda başarılı olmanın imkânsız olmasına daha fazla katılmaktadır. Sonuç olarak Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamış olan katılımcıların özyeterlilik algısı Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış olan katılımcılara göre daha yüksektir. Aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanın bulunduğu katılımcılar Muhasebe konusunda başarının imkânsızlığına daha fazla katılmaktadır. Yakın çevrelerinden gözlemledikleri Muhasebe mesleğinin dinamik ve hareketli yapısı katılımcıları bu yönde düşünmeye yöneltmiştir. Ayrıca bu sonuç yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanın bulunduğu katılımcıların özyeterlilik algısının yakın

çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanın bulunmadığı katılımcılara göre daha düşük olduğunu göstermektedir.

‘Muhasebe Konusunda Başarılı Olmanın Benim İçin İmkânsız Olduğunu Düşünüyorum’ önermesine katılan bireylerin çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu şu bilgiye ulaşılmıştır. Bu önermeye göre Smmm bürolarında belgesiz çalışan, 27-29 yaş grubunda yer alan Kadınlardan Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış ve yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanın bulunduğu bireyler bu önermeye göre özyeterliliği en düşük bireylerdir.

Önerme Y3’ün çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu şu tespitler yapılmıştır. Meslek Yüksekokulu öğrencileri Muhasebe bilgilerini aynı bilgilere sahip katılımcılar ile karşılaştırmaya daha açıktırlar. Bu önermeye göre öğrenim düzeyi azaldıkça özyeterlilik algısı artmaktadır. Erkek katılımcıların Muhasebe bilgilerini aynı bilgilere sahip kişilerle karşılaştırmaya önermesine Kadın katılımcılara göre daha fazla katılmaları Erkek katılımcıların özyeterlilik algısının Kadın katılımcılara göre daha fazla olduğunu göstermektedir. 20 yaşından sonra katılımcıların Muhasebe bilgilerini aynı bilgilere sahip kişiler ile karşılaştırma oranı yaş ile doğru orantılı bir şekilde artmaktadır. 33 yaş ve üstü katılımcılar Muhasebe bilgilerini aynı bilgilere sahip kişilerle karşılaştırma konusuna en açık yaş grubudur. Bu verilere göre 33 yaş ve üstü katılımcılar özyeterliliği en yüksek katılımcılardır. İkinci öğretim türünde öğrenim gören katılımcılar Muhasebe bilgilerini aynı bilgilere sahip kişiler ile karşılaştırmaya normal öğretim türünde öğrenim gören katılımcılara göre daha açıktırlar. Bu önermeye göre ikinci öğretim katılımcıların özyeterlilik algısı normal öğretim katılımcılara göre daha yüksektir. Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamış olan katılımcılar Muhasebe bilgilerini aynı bilgilere sahip kişilerle karşılaştırmaya Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış katılımcılara göre daha açıktırlar. Sonuç olarak

Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamış olan katılımcıların özyeterlilik algısı Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış olan katılımcılara göre daha yüksektir. Aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanların bulunduğu katılımcılar Muhasebe bilgilerini aynı bilgilere sahip kişilerle karşılaştırmaya aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanların bulunmadığı katılımcılara göre daha açıktırlar. Bu sonuç yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanın bulunduğu katılımcıların özyeterlilik algısının yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanın bulunmadığı katılımcılara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. ‘Muhasebe Bilgilerimi Aynı Bilgilere Sahip Kişiler İle Karşılaştıırım’ önermesine katılan katılımcıların çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu şu bilgiye ulaşılmıştır. Bu önermeye göre Fakültede normal öğretimde okumuş veya okuyan, 30-32 yaş grubunda yer alan Kadınlardan Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış ve yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanın bulunmadığı bireyler özyeterliliği en yüksek bireylerdir.

Tablo 7: Ortalaması en düşük üç önermenin genel dağılımı

	ÖNERME D1		ÖNERME D2		ÖNERME D3	
	n	%	n	%	n	%
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	101	25	79	20	68	17
KATILMIYORUM	121	30	103	26	155	38
KARARSIZIM	87	22	127	32	58	14
KATILIYORUM	61	15	69	17	91	23
KESİNLİLKE KATILIYORUM	33	8	24	6.0	31	8
TOPLAM	402	100	402	100	402	100

Tablo 7’de ortalaması en düşük üç anket önermesinin dağılımına yer verilmiştir. ‘Muhasebe Derslerine Olan İlgimden Dolayı Sınıfta Muhasebe Denilince Akla İlk Gelenlerdenim’ ankete cevap verenlerin %55’ini temsil eden 222 katılımcı bu önermeye katılmamıştır. Özyeterliliği düşük bireyler okul ve iş hayatında başarısız bireylerdir. ‘Muhasebe Derslerine Olan İlgimden Dolayı Sınıfta

Muhasebe Denilince Akla İlk Gelenlerdenim’ önermesine katılmayan bireyler Muhasebe derslerinde başarılı olmadıklarını bu önermeye katılmayarak ifade etmişlerdir. Dolayısıyla bu önermeye katılmayan bireyler özyeterliliği düşük bireylerdir.

‘Muhasebe konusunda özel bir yeteneğim olduğunu düşünüyorum’ anket önermesine katılımcıların %46’sını temsil eden 182 kişi katılmamıştır. Özyeterliliği düşük bireylerin karmaşık problemlerin üstesinden gelemeyen, karmaşık olaylarla baş edemeyen bireylerdir. ‘Muhasebe konusunda özel bir yeteneğim olduğunu düşünüyorum’ önermesine katılan bireyler Muhasebe konusunda özel bir yeteneklerinin olmadığını düşünmekte ve Muhasebe konusunda zor bir problem ile karşılaştıklarında bu problemi çözecek özel bir yeteneklerinin olmadığını düşünerek bu problem ile yüzleşmekten kaçınmaktadırlar. Bu önermeye katılmayan bireyler Muhasebe konusunda bu önermeye göre özyeterliliği düşük bireylerdir.

‘Muhasebe ile ilgili konularda hata yapmaktan korkarım’ anket önermesine katılımcıların %55’ini temsil eden 223 katılımcı katılmamıştır. Özyeterliliği düşük bireyler kendilerine güveni olmayan bireylerdir. Hata yapmaktan korkar ve kendilerine güvenmezler. ‘Muhasebe ile ilgili konularda hata yapmaktan korkarım’ önermesine katılmayan bireyler özyeterliliği yüksek bireylerdir.

Tablo 8: Ortalaması en düşük üç önermeye katılmayanların çeşitli değişkenlere göre dağılımı

ÖNERMELER DEĞİŞKENLER		ÖNERME D1		ÖNERME D2		ÖNERME D3	
		n	%	n	%	n	%
ÖĞRENİM GÖRÜLEN KURUM	FAKÜLTE	143	63	121	53	116	51
	MYO	53	41	46	35	72	55
	BELGESİZ ÇALIŞMA	26	56	15	33	35	76
CİNSİYET DURUMU	ERKEK	89	51	70	40	84	48
	KADIN	133	58	112	49	139	61

YAŞ DURUMU	18-20	61	57	52	49	67	63
	21-23	116	55	97	46	106	50
	24-26	29	64	23	51	26	58
	27-29	7	37	5	26	11	58
	30-32	8	67	2	17	9	75
	33+	1	12	3	37	4	50
ÖĞRENİM TÜRÜ DURUMU	NORMAL	135	58	116	50	129	55
	İKİNCİ ÖĞRETİM	87	52	66	38	94	56
ORTA ÖĞRETİMDE MUHASEBE	ALANLAR	51	59	35	40	29	34
	ALMAYANLAR	171	54	147	46	194	61
YAKIN ÇEVREDE MUHASEBE MESLEĞİ YAPAN	VAR OLANLAR	82	55	56	37	90	60
	OLMAYANLAR	140	55	126	50	133	53

Ortalaması en düşük anket önermelerinin çeşitli değişkenlere göre dağılımları Tablo 8’de gösterilmiştir. Tablo verilerinden elde edilen bulgular aşağıdaki paragrafta açıklanmıştır.

Önerme D1’in çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu şu tespitler yapılmıştır. Fakülte öğrencileri önermeye en fazla katılmayan öğrencilerdir. Bu önermeye göre öğrenim düzeyi azaldıkça özyeterlilik algısı artmaktadır. Kadın katılımcıların bu önermeye Erkek katılımcılardan daha fazla katılmamaları Kadın katılımcıların özyeterlilik algılarının Erkek katılımcılara göre daha düşük olduğunu göstermektedir. 30-32 yaş grubu önermeye en fazla katılmayan yaş grubudur. Ayrıca 33 yaş ve üstü katılımcılardan sadece bir kişinin bu önermeye katılmayışı 33 yaş ve üzeri katılımcıların özyeterliliği en yüksek katılımcılar olduklarını göstermektedir. Normal öğretim katılımcılar önermeye ikinci öğretim katılımcılara göre daha fazla katılmamaktadırlar. Bu önermeye göre ikinci öğretim katılımcıların özyeterlilik algısı normal öğretim katılımcılara göre daha yüksektir. Ortaöğretimde Muhasebe türü dersi almış olan katılımcılar Ortaöğretimde Muhasebe türü dersi almamış katılımcılara göre önermeye daha

fazla katılmamaktadırlar. Bu Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamış olan katılımcıların özyeterlilik algılarının Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış olan katılımcılara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunan katılımcılar önermeye aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunmayan katılımcılara göre daha fazla katılmamaktadırlar. Bu sonuç yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunduğu katılımcıların özyeterlilik algısının yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunmadığı katılımcılara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

'Muhasebe Derslerine Olan İlgimden Dolayı Sınıfta Muhasebe Denilince Akla İlk Gelenlerdenim' önermesine katılmayan katılımcıların çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu şu bilgiye ulaşılmıştır. Bu önermeye göre Fakültede normal öğretimde okuyan, 30-32 yaş grubunda yer alan Kadınlardan Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış ve yakın çevresinde muhasebe mesleği ile uğraşan bulunmadığı bireyler özyeterliliği en düşük bireylerdir.

Önerme D2'nin çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu şu tespitler yapılmıştır. Fakülte öğrencileri Muhasebe konusunda özel bir yeteneği olduğunu önermesine en fazla katılmayanlardır. Bu önermeye göre öğrenim düzeyi azaldıkça özyeterlilik algısı artmaktadır. Kadın katılımcıların bu önermeye Erkek katılımcılara göre daha fazla katılmamaları Kadın katılımcıların özyeterlilik algısının Erkek katılımcılara göre daha düşük olduğunu göstermektedir. 24-26 yaş grubu önermeye en fazla katılmayan yaş grubudur. Ayrıca bu veriler 27-29 yaş grubunun, 30-32 yaş grubunun ve 33 yaş ve üstü yaş grubunun bu önermeye en az katılmayan yaş grupları olması bu yaş grubu katılımcıların özyeterliliği yüksek katılımcılar olduklarını göstermektedir. Normal öğretimde öğrenim gören katılımcılar önermeye ikinci öğretim katılımcılara göre daha fazla

katılmamaktadırlar. Bu önermeye göre normal öğretim katılımcıların özyeterlilik algısı ikinci öğretim katılımcılara göre daha düşüktür. Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış olan katılımcılar almayan katılımcılara göre önermeye daha fazla katılmamaktadırlar. Bu veriler Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamış olan katılımcıların özyeterlilik algısının Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış olan katılımcılara göre daha düşük olduğunu göstermektedir. Aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunmayan katılımcılar önermeye aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunana katılımcılara göre daha fazla katılmamaktadırlar. Bu sonuç yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunduğu katılımcıların özyeterlilik algısının yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunmadığı katılımcılara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

‘Muhasebe Konusunda Özel Bir Yeteneğim Olduğunu Düşünüyorum’ önermesine katılmayan katılımcıların çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucunda şü bilgiye ulaşılmıştır. Bu önermeye göre Fakültede normal öğretimde okuyan, 24-26 yaş grubunda yer alan kadınlardan Ortaöğretimde muhasebe türü dersler almamış ve yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunmadığı bireyler özyeterliliği en düşük bireylerdir.

Önerme D3’ün çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu şü tespitler yapılmıştır. Belgesiz çalışanlar Muhasebe konusunda hata yapmaktan en az korkan katılımcılardır. Mesleğin icrasında aktif rol almaları sonucun bu şekilde çıkmasında etkilidir. Bu önermeye göre öğrenim düzeyi azaldıkça özyeterlilik algısı artmaktadır. Kadın katılımcıların Muhasebe ile ilgili konularda hata yapma korkusunun Erkek katılımcılara göre daha az olması Kadınların özyeterlilik algısının Erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. 30-32 yaş grubu Muhasebe konularında hata yapmaktan en az korkan yaş grubudur.

Bu yaş grubu daha çok bürolarda çalışanların olduğu- öğrencilik yaşının ilerisi bir yaş temsil ettiği düşüncesiyle- kategoriyi temsil etmektedir ki elde edilen sonuçları doğrular niteliktedir. Ayrıca 30-32 yaş grubunun bu önermeye en fazla katılmayan yaş grubu olması özyeterliliği en yüksek yaş grubu olduklarını göstermektedir. Önermeye katılmayanların Öğrenim türlerine göre dağılımı arasında belirgin bir fark gözlenmemiştir. Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamış olan katılımcılar Muhasebe ile ilgili konularda hata yapmaktan Ortaöğretimde Muhasebe dersi almış olan katılımcılara göre daha az korkmaktadırlar. Ortaöğretim aşamasında iken muhasebe türü derslerin alınmış olmasının sonuca pozitif bir katkı katması beklentisi doğrulanamamıştır. Ayrıca bu sonuç Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamış katılımcıların özyeterlilik algısının Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almış katılımcılara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Tablo verileri aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunduğu katılımcıların Muhasebe ile ilgili konularda hata yapmaktan aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanların bulunmayan katılımcılara göre daha az korktuklarını göstermektedir. Bu sonuç yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunduğu katılımcıların özyeterlilik algısının yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunmadığı katılımcılara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

'Muhasebe İle İlgili Konularda Hata Yapmaktan Korkarım' önermesine katılmayan katılımcıların çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu şu bilgiye ulaşılmıştır. Bu önermeye göre Smmm bürosunda belgesiz çalışan, 30-32 yaş grubunda yer alan Kadınlardan Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamış ve yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunduğu bireyler özyeterliliği en yüksek bireylerdir.

Çalışmanın en düşük üç ve en yüksek üç önermesinin çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi sonucu elde ettiğimiz sonuçlar öğrenim seviyesi azaldıkça özyeterlilik algısının arttığını ve belgesiz çalışanların özyeterlilik algısının en fazla olduğunu, Erkek bireylerin özyeterlilik algısının Kadın bireylerin özyeterlilik algısından yüksek olduğunu, 33 yaş ve üstü yaş gurubu katılımcılar ile 30-32 yaş grubu katılımcılar ve 27-29 yaş grubu katılımcıların özyeterlilik algısının diğer yaş grubu katılımcılara göre daha yüksek olduğunu, ikinci öğretim türü katılımcıların özyeterlilik algısının normal öğretim katılımcılara göre daha yüksek olduğunu, Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler almamış katılımcıların özyeterlilik algısının Ortaöğretimde Muhasebe tür dersler almış olan katılımcılara göre daha yüksek olduğunu ve yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunduğu katılımcıların özyeterlilik algısının yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşan bulunmadığı katılımcılara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu tespitleri doğrulamak amacıyla çalışmanın daha sonraki bölümlerinde önermelere Independent T Testi ve One Way Anova Testleri uygulanmıştır.

3.7. Değişkenler Arası Karşılaştırma Analizleri ve Hipotezlerin Değerlendirilmesi

Değişkenler ve faktörler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olup olmadığını analiz etmek için Independent T Testi ve One-Way Anova Testi uygulanmıştır. One-Way Anova Testi sonucunda anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilen gruplar Tukey ve Bonferroni testleri ile incelenmiştir.

Independent T Testi Analizleri

Farklı iki grup üzerinde aynı ölçme aracıyla ölçüm alındığında ve grup ortalamaları arasında manidar bir fark olup olmadığı karşılaştırmak istendiğinde

kullanılacak istatistiksel analizlerden biri bağımsız gruplar için t testidir (Alpay vd. 2012:210).

Tablo 9: Independent T testi analizleri tablosu

BOYUTLAR		N	A.O	S.S	t	p
ÖĞRENCİ-ÇALIŞAN	ÖĞRENCİ	356	2,97	0,75	-1,10	0,27
	BELGESİZ ÇALIŞAN	46	3,10	0,51		
CİNSİYET	KADIN	229	2,90	0,70	-2,60	0,01
	ERKEK	173	3,09	0,75		
ÖĞRENİM TÜRÜ	NORMAL ÖĞRETİM	234	2,95	0,78	0,73	0,29
	İKİNCİÖĞRETİM	168	3,03	0,65		
ORTAÖĞRETİMDE MUHASEBE TÜRÜ DERSLERİ	ALANLAR	86	3,05	0,76	0,09	0,15
	ALMAYANLAR	16	2,96	0,71		
YAKIN ÇEVREDE MUHASEBE MESLEĞİ YAPAN	VAR OLANLAR	150	3,10	0,66	2,36	0,02
	OLMAYANLAR	252	2,92	0,76		
<i>A.O: Aritmetik Ortalama S.S: Standart Sapma</i>						

Tablo 9'da anket özyeterlilik boyutuna uygulanan Independent T Testi sonuçlarına yer verilmiştir. Şu sonuçlar elde edilmiştir:

- ✓ Öğrenci- Belgesiz çalışan durumu ile özyeterlilik boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. ($p=0.27>0.05$).
- ✓ H_0 : 'Öğrenci veya Belgesiz Çalışan Faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.' hipotezi kabul edilmemiştir.
- ✓ Cinsiyet değişkeni ile özyeterlilik boyutu arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. ($p=0,01<0,050$). Farklılığın kaynağına baktığımızda Erkek katılımcıların özyeterlilik boyutlarının (A.O=3,09) Kadın katılımcıların özyeterlilik boyutlarından (A.O=2,90) daha fazla olduğunu görüyoruz. Çalışmanın önceki bölümlerinde Erkek katılımcıların özyeterlilik algılarının Kadın katılımcılara göre

daha yüksek olduğunu belirtmiştik. Anketin özyeterlilik boyutuna uygulanan Independent T Testi sonuçları bu tespitimizi doğrulamaktadır.

✓ H_{c0} : 'Cinsiyet faktörüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir' hipotezi kabul edilmiştir.

✓ Öğrenim türü faktörü ile özyeterlilik boyutu arasında farklılık tespit edilmemiştir. ($p=0,29>0,05$).

✓ H_{b0} : 'Öğrenim türüne göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir' hipotezi kabul edilmemiştir.

✓ Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler alıp almama durumu ile özyeterlilik boyutu arasında farklılık tespit edilmemiştir. ($p=0,15>0,05$).

✓ H_{a0} : 'Ortaöğretimde Muhasebe türü dersler alıp almama durumuna göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir' hipotezi kabul edilmemiştir.

✓ Aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanlar olup olmama durumu ile özyeterlilik boyutu arasında farklılık tespit edilmiştir. ($p=0,02<0,05$). Farklılığın kaynağına baktığımızda aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanlar olanların (A.O=3,10) özyeterlilik boyutunun aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanlar olmayanlara (A.O=2,92) göre daha yüksek olduğunu görüyoruz. Çalışmanın önceki bölümlerinde yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanın bulunduğu katılımcıların özyeterlilik algılarının yakın çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanın bulunmadığı katılımcılara göre daha yüksek olduğu belirtmiştik. Anketin özyeterlilik boyutuna uygulanan Independent T Testi sonuçları bu tespitimizi doğrulamaktadır.

✓ H_{00} : 'Aile içerisinde veya yakın akrabalar çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanlar olup olmaması durumuna göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.' hipotezi kabul edilmiştir.

One Way Anova Testi Analizleri

Anket boyutlarına One-Way Anova Testi uygulanmıştır. One-Way Anova Testi sonucunda anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilen gruplar Tukey ve Bonferroni testleri ile incelenmiştir.

Tablo 10: Yaş düzeyine göre One-Way Anova testi analiz sonuçları

BOYUT	YAŞ	N	A.O	S.S	t	p
ÖZYETERLİLİK BOYUTU	18-20	106	2,85	0,71	2,89	0,01
	21-23	212	2,96	0,70		
	24-26	45	3,12	0,70		
	27-29	19	3,38	0,50		
	30-32	12	3,24	0,52		
	33 ve ÜSTÜ	8	3,32	0,30		
A.O:Aritmetik Ortalamama			S.S: Standart Sapma			

Tablo 10'da Yaş düzeyine göre anket boyutlarına uygulanan One-Way Anova Testi sonuçlarına yer verilmiştir. Şu sonuçlar elde edilmiştir:

✓ Yaş düzeyi ile özyeterlilik boyutu arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. ($p=0,01<0,05$). Hangi gruplar arasında yaş durumu değişkenine göre farklılıklar olduğunu belirlemek amacıyla Tukey ve Bonferroni testlerinden yararlanılmıştır. Buna göre 27-29 yaş grubunun(A.O=3,38) özyeterlilik boyutunun 18-20 Yaş grubuna (A.O=2,85) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın önceki özyeterlilik algısı en yüksek katılımcıların 27-29 yaş grubu katılımcılar olduğunu belirttik. Anketin özyeterlilik boyutuna uygulanan One-Way Anova Testi sonuçları bu tespitimizi doğrulamaktadır.

✓ H_{y0} : 'Yaş düzeyine göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir' hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 11: Sınıf düzeyine göre One-Way Anova testi analiz sonuçları

BOYUT	SINIF	N	A.O	S.S	t	p
ÖZYETERLİLİK BOYUTU	1	115	3,05	0,66	1,59	0,17
	2	96	2,86	0,76		
	3	57	3,07	0,79		
	4	88	2,93	0,81		
	BELGESİZ ÇALIŞAN	46	3,10	0,50		
A.O:Aritmetik Ortalamama		S.S: Standart Sapma				

Tablo 11'de Sınıf düzeyine göre anket boyutlarına uygulanan One-Way Anova Testi sonuçlarına yer verilmiştir. Şu sonuçlar elde edilmiştir:

✓ Sınıf düzeyi ile özyeterlilik boyutu arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. ($p=0,17>0,05$).

✓ H_{s0} : 'Sınıf düzeyine göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.' hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 12: Bölüm değişkenine göre One-Way Anova testi analiz sonuçları

BOYUT	BÖLÜM	N	A.O	S.S	t	p
ÖZYETERLİLİK BOYUTU	İŞLETME LİSANS BÖLÜMÜ	102	3,02	0,79	2,49	0,23
	İKTİSAT LİSANS BÖLÜMÜ	72	2,87	0,66		
	KAMU YÖNETİMİ LİSANS BÖLÜMÜ	82	2,79	0,75		
	DiĞER LİSANS BÖLÜMLERİ	6	3,04	0,17		
	VERGİ VE MUHASEBE UYGULAMALARI ÖN LİSANS	81	3,16	0,61		
	PAZARLAMA VE REKLAMCILIK BÖLÜMÜ ÖN LİSANS	6	2,85	0,77		
	İŞLETME ÖNLİSANS PROGRAMI	53	3,12	0,76		
A.O:Aritmetik Ortalamama		S.S: Standart Sapma				

Tablo 12’de Bölüm değişkenine göre anket boyutlarına uygulanan One-Way Anova Testi sonuçlarına yer verilmiştir. Şu sonuçlar elde edilmiştir:

✓ Bölüm değişkeni ile özyeterlilik boyutu arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. ($p=0,23>0,05$).

✓ H_{b0} : ‘Öğrenim görülen veya mezun olunan bölüme göre Muhasebe mesleğine yönelik özyeterlilik boyutu farklılık göstermektedir.’ hipotezi kabul edilmemiştir.

4. BULGULAR, SONUÇ VE ÖNERİLER

Ankete cevap verenlerin Muhasebe konularında zor bir durum ile karşılaştığında yılgınlığa düşerim, Muhasebe konusunda başarının imkânsız olduğu ifadelerine katılmaları; Muhasebe derslerine olan ilgimden dolayı sınıfta muhasebe denilince akla ilk gelenlerdenim, Muhasebe konularında özel bir yeteneklerinin olduğu ifadesine katılmamaları özyeterliliklerinin düşük olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak özyeterliliği düşük bireyler şunlardır:

1. Cinsiyet değişkeni ile özyeterlilik boyutu arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Erkeklerin özyeterlilik boyutu kadınlarınkinden yüksek çıkmıştır.
2. Yaş düzeyi ile özyeterlilik boyutu arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 27-29 yaş katılımcıların özyeterlilik boyutu 18-20 Yaş grubu katılımcılara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.
3. Aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde Muhasebe mesleği ile uğraşanlar olup olmama durumu ile özyeterlilik boyutu arasında farklılık tespit edilmiştir. Aile içerisinde veya yakın akraba çevresinde
4. Muhasebe mesleği ile uğraşanların olduğu katılımcıların özyeterlilik düzeyi olmayanlara göre daha yüksektir.

Adıyaman Üniversitesi bünyesinde Eğitim-Öğretim faaliyetine devam eden İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda muhasebe dersi alan öğrenciler ile Adıyaman'da faaliyet gösteren SMMM bürolarında çalışan ancak henüz mesleki yeterlilik belgesi almamış çalışanların muhasebe mesleğine yönelik Özyeterliliklerinin ölçülmesine yönelik olarak yapılan araştırmaya katılan 402 kişiden elde edilen veriler, katılımcıların büyük bir kısmında özyeterlilik algısının düşük olduğunu göstermiştir.

Muhasebecilik, yüksek insani ve sosyal ilişkiler kurabilmeyi ve bunu sürdürebilmeyi, yasal mevzuatlarda yapılan değişiklikleri sürekli takip etmeyi, titiz ve prensipli bir çalışma yaşamını, birlikte iş yapabilme kültürüne sahip olmayı vb. birçok sosyal ve teknik özelliğe sahip olunması gereken bir meslektir. Kısaca bu mesleği sürdürebilmek hem mesleki hem de sosyal birçok yetiye sahip olmayı gerektirmektedir. Bireyler öğrencilikler aşamasında, bu mesleği tercih etme konusunda çekimser davranmaktadır. KPSS vb. sınavlara girerek daha yüksek düzeyde bir kamu görevi alma yolunda çaba sarf etmektedirler. Kamuda bir görev alma konusunda yeterli başarıyı gösteremeyen bireyler daha sonra muhasebe mesleğine istemeyerek de olsa dönüş yapmak zorunda kalmaktadırlar.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, katılımcıların zor bir durumla mücadele etmekten kaçınmakta, başarının zorluğuna inanmaktadırlar. Katılımcıların bu inançları, katılımcıların özyeterlilikleri düşüktür varsayımını doğrulamaktadır.

Aday meslek mensuplarının mesleğe bakış açılarının değiştirilmesine yönelik olarak alınabilecek bazı tedbirler aşağıdaki paragrafta sıralanmıştır:

Muhasebe öğretimi gören öğrencilere Muhasebe mesleğinin önemi ve bu mesleği yapanların saygın bir iş yaptıkları yönünde yeterli bilgilendirme yapılabilir.

1. Derslerde sözel teşvikler yoluyla öğrencilerin Muhasebe konusunda yaşayacakları zorlukları aşabileceklerine olan inançları arttırılabilir.
2. Ülkemizde ve ilimizde öğrenciler tarafından rol model olarak alınabilecek kişilerin eğitim hayatları hakkında bilgiler vererek bu kişilerin öğrenciler tarafından tanınması sağlanabilir.
3. SMMM Mesleğine yönelik her yıl düzenlenen seminer ile öğrencilerin mesleği ve gerekliliklerini öğrenmesi sağlanabilir.
4. Üniversite – SMMM Odaları iş birliği ile kariyer hedeflerinde bu mesleği bulduran öğrencilere staj yerleri sağlanarak okulda öğrendikleri teorik bilgileri uygulamalar ile desteklemeleri sağlanabilir.
5. Öncelikle Meslek Yüksekokulları olmak üzere bütün yükseköğretim kurumlarında SMMM odalarından davet edilecek yöneticilere özellikle uygulama derslerinin yürütülmesinde görev verilerek aday meslek mensuplarının bizzat bu mesleği icra edenlerle tanışıklıklarının sağlanması kişilerin kendilerine olan güveni arttıracaktır.
6. Üniversitelerin değişik bölümlerinde Muhasebe Öğrenimi gören ve ilerleyen zaman dilimlerinde Muhasebe mesleğini yapmaya namzet kişilerin mesleğe karşı bakış açılarının pozitif yönde etkilenmesi, başarılı öğrencilerin bu mesleğe yönlendirilmeleri ve cesaretlendirilmeleri mesleki kaliteyi de arttıracaktır.

KAYNAKÇA

Ada, Ş.; Akan, D.; Ayık, A.; Yıldırım, İ.; Yalçın, Ş. (2014) “Öğretmenlerin Motivasyonel Etkileri”. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 17(3), 151-166.

- Akar, C. (2008). "Öz-Yeterlilik İnancı Ve İlkokuma Ve Yazmaya Etkisi". Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 1 (2), 185-198.
- Alpay, A.; Cemaloğlu, N.; Sarpkaya, R.; Tomul, E.; Baştürk, R.; Ellez, M.; Şahin, B.; Yolcu, H.; Karakaya, İ. Ve Turgut, Y. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Ed. Tanrıoğen, A.). Ankara:Anı Yayıncılık.
- Deniz, S. (2016). "Rehber Öğretmen Adaylarının Özel Eğitime Yönelik Özyeterlilik Algılarının İncelenmesi". Sosyal Ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 17(38), 154-175.
- Gülpınar, A. (2018). *Okul Yöneticilerinin Özyeterliliklerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kongar, E. (2011). *İçimizdeki zalim*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kotaman, H.(2015). "Özyeterlilik İnancı ve Öğrenme Performansının Geliştirilmesine İlişkin Yazın Taraması". Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 21 (1), 111-133.
- Köse, A.K. ve Yılmaz, F. (2003). *Meslekte Yeterlilik Öncesi İfac'ın Kuralları*. [Bildiri]. IV. Muhasebe Denetimi Sempozyumu: İstanbul.
- Kula Kartal, S.; Mor Dirlik, E . (2017). "Geçerlik Kavramının Tarihsel Gelişimi Ve Güvenirlikte En Çok Tercih Edilen Yöntem: Cronbach Alfa Katsayısı". Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16 (4), 1865-1879.
- Küçük Kılıç, S. (2014). *Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Bilişötesi Öğrenme Stratejileri, Akademik Öz-Yeterlilikleri Ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik*

Tutumları. Yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Nakip, C. (2015). *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz-Yeterlilik İnançları İle Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki*. Yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Parlar, H. (2009). 'Ticaret Meslek Lisesi Yöneticilerinin Özyeterlilik Ve Çatışma Yönetim Anlayışları Arasındaki İlişki-İstanbul Đli Anadolu Yakası Örneği' (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Robbins, S. P. ve Judge, T. A. (2011). *Organizational behavior. (Örgütsel davranış)*. Çev.İnci Erdem. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. (2013).

Tortop, H. ve Kestanlıoğlu, T . (2018). "Dikkat ve Konsantrasyon Becerileri Geliştirebilme Öz Yeterlilik Ölçeği Çalışması". *Üstün Zekalılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 5 (1), 70-85.

Uysal, İ. (2013). "Akademisyenlerin Genel Öz-Yeterlilik İnançları: AİBÜ Eğitim Fakültesi Örneği". *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(3), 144-151.

Uzel, A. (2009). *Öğretmen Ve Okul Yöneticilerinin Yabancı Dile Yönelik Özyeterlilik Algılarının Ve Öğrenme İhtiyaçlarının Belirlenmesi*. Yüksek lisans teziYedi Tepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The aim of this study is to examine the self-efficacy of the students of Higher Education Institution and Smmm office staff for the accounting profession, to determine the effects of factors like gender, age, etc. on self-efficacy and to make suggestions about increasing self-sufficiency level. The study includes the students who take accounting courses at Adiyaman University and those working in SMMM offices operating in Adiyaman but who have not obtained a vocational qualification certificate yet.

Method

“Survey” method has been preferred to collect data. The data obtained have been analyzed with SPSS 22 program. Various suggestions have been made by interpreting the data reached as a result of the analysis that have been made.

Hypotheses

➤ *The Effect On The Self-Efficacy Of The Section Factor:*

H_{0a}: The self-efficacy dimension of the accounting profession varies according to the departmental factor.

H_{b1}: The self-efficacy dimension of the accounting profession does not differ according to the departmental factor.

➤ *The Effect of Student or Non-certified Employee Factor on Self-Efficacy:*

H_{c0}: The self-efficacy dimension of the accounting profession differs according to the student or the factor without certificate.

H_{c1}: The self-efficacy dimension of the accounting profession does not differ according to the student or the factor without certificate.

➤ *The Effect of Gender Factor on Self-Efficacy:*

H_{c0}: The self-efficacy dimension of the accounting profession differs according to the gender factor.

H_{c1}: The self-efficacy dimension of the accounting profession does not differ according to the gender factor.

➤ *The Effect of Age Factor on Self-Efficacy:*

H_{y0}: The self-efficacy dimension of the accounting profession differs according to the age factor.

H_{y1}: The self-efficacy dimension of the accounting profession does not differ according to the age factor.

➤ *The Effect of Class Factor on Self-Efficacy:*

H_{s0}: The self-efficacy dimension of the accounting profession differs according to the class level.

H_{s1}: The self-efficacy dimension of the accounting profession does not differ according to the class level.

➤ *The Effect Of Type Of Education Factor On Self-Efficacy:*

H_{ö0}: The self-efficacy dimension of the accounting profession differs according to the type of learning.

H_{ö1}: The self-efficacy dimension of the accounting profession does not differ according to the type of learning.

➤ *The Effect Of Taking Accounting Courses In High School Education On Self-Efficacy:*

H_{o0}: The self-efficacy dimension of the accounting profession does differs according to the taking accounting courses in high school

H_{a1}: The self-efficacy dimension of the accounting profession does not differ according to the taking accounting courses in high school.

➤ *The Effect Of Dealing With Accounting In Family On Self-Efficacy:*

H_{o0}: The self-efficacy dimension of the accounting profession does differs according to the dealing with accounting in family

H_{a1}: The self-efficacy dimension of the accounting profession does not differs according to the dealing with accounting in family.

The hypotheses that are accepted are follows: H_{c1}, H_{c0}, H_{o1}, H_{a0}, H_{y0}, H_{s1}, H_{b1} . And other hypotheses not accepted.

Findings and Results

Some of the findings obtained from the study are as follows. There is a significant difference between the gender, age variable and there being people practicing the accounting profession in the family and in the immediate circle and the self-efficacy dimension. However, no significant difference has been found between the status of participants' undergraduate or associate degree with their class and whether they've got lessons like accounting or not at secondary education and the self-efficacy dimension.

Accountancy is a profession that has to have a lot of social and technical features such as establishing and maintaining strong human and social relations, following the changes in legal regulations, having a rigorous and principled working life, having a culture of doing business together. To be able to maintain this profession that requires both professional and social skills. Individuals are reluctant to choose this profession at the stage of studentship. They more likely take KPSS or other similar exams to work forwards a higher level government jobs.

Result from the research shows participants believe in the difficulty of success. These beliefs of the participants confirm the assumption that the participants' self efficacy is low.

Suggestions

Some measures that can be taken to change the perspectives of the members of the applicant profession can be listed as follows:

Firstly , students of associate degree in accounting after that all higher education institutions students should get invited by SMMM offices operating and students will be introduced to those who practice this profession and will increase the confidence of students.

The students who received accounting education should be informed about the importance of the accounting profession and that show them they do a respectable job.

The verbal incentives in the lessons should increase the students' belief that they can overcome the difficulties they face in accounting.

In our country and province, we can provide information successful life of the people who can be taken as role models and to be recognized by the students

With the seminars organized every year for the students can learn about their profession and requirements.

Cooperation with the universities and SMMM offices operating, students who have accounting profession in their career goals can be provide with internship places and support with the theoretical knowledge they have learned in the school.

Students who take accounting classes at the university and want to become a accountant should get positive impact by trainers and also directing successful students to this profession can improve quality of profession.